

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA
CZWARTA SEKCJA

Sprawa ADAMSCY przeciwko POLSCE¹

(SKARGA nr 49975/99)

WYROK – 27 lipca 2004 r.

W sprawie Adamszy przeciwko Polsce,
Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja), zasiadając jako Izba
złożona z następujących sędziów:

Sir Nicolas Bratza, *Przewodniczący*,

Pan M. Pellonpää,

Pan J. Casadevall,

Pan R. Maruste,

Pan S. Pavlovski,

Pan L. Garlicki,

Pan J. Borrego Borrego, *sędziowie*

oraz Pan M. O'Boyle, *Kanclerz Sekcji*,

obradując na posiedzeniu niejawnym 6 lipca 2004 r., wydaje następujący wyrok,
który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 49975/99) wniesionej odpowiednio 12 kwietnia i 6 grudnia 1999 r. przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Trybunału na podstawie artykułu 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez dwójkę obywateli polskich, pana Wojciecha Adamskiego oraz panią Felicję Adamską.

---

¹ Wyrok ten stanie się prawomocny zgodnie z warunkami określonymi przez artykuł 44 § 2 Konwencji.

2. Rząd polski („Rząd”) był reprezentowany przez pełnomocnika, pana J. Wołasiewicza.

3. 16 czerwca 2003 r. Przewodniczący Czwartej Sekcji podjął decyzję o zakomunikowaniu skargi Rządowi. Na podstawie artykułu 29 § 3 Konwencji zdecydowano, że przedmiot skargi zostanie rozpatrzony równocześnie z kryterium dopuszczalności skargi.

FAKTY

4. Skarżący, Wojciech i Felicja Adamscy, brat i siostra, są obywatelami polskimi zamieszkującymi w Kościanie.

5. 19 maja 1995 r. Sąd Rejonowy w Kościanie zobowiązał byłą żonę skarżącego i jej syna – dalej jako druga strona postępowania, do przywrócenia skarżącym posiadania mieszkania oraz zakazał naruszania opisanych w pozwie pomieszczeń użytkowych.

6. 14 czerwca 1996 r. Sąd Wojewódzki w Poznaniu oddalił rewizję od tego wyroku.

7. 2 lipca 1996 r. skarżący złożyli wniosek egzekucyjny do komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kościanie.

8. 22 lipca 1996 r. komornik wezwał drugą stronę postępowania do wykonania w terminie 14 dni wyroku. W odpowiedzi druga strona postępowania złożyła skargę na czynności komornika. 6 sierpnia 1996 r. Sąd Rejonowy oddalił tę skargę.

9. 19 listopada 1996 r. była żona skarżącego i jej syn złożyli pozew o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego wydanego na podstawie wyroku z 19 maja 1996 r. Swoje działania oparli na tym, że 24 października 1996 r. Sąd Wojewódzki w Poznaniu – Ośrodek Zamiejscowy w Lesznie potwierdził ich prawa do części majątku, unieważniając darowiznę, na mocy której w 1990 r. skarżący nabyli prawa do spornego majątku. Umowa darowizny stanowiła podstawę wyroku wydanego 19 maja 1995 r. przez Sąd Rejonowy.

10. 2 stycznia 1997 r. skarżący przedłożyli swoją odpowiedź na pozew o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego wydanego w oparciu o wyrok z 19 maja 1996 r.

11. 10 stycznia 1997 r. Sąd Rejonowy zawiesił postępowanie egzekucyjne.

12. 24 stycznia 1997 r. skarżący wnieśli zażalenie na zawieszenie postępowania. 25 kwietnia 1997 r. Sąd Wojewódzki w Poznaniu na skutek zażalenia złożonego przez skarżących zmienił zaskarżone postanowienie przez oddalenie wniosku o zawieszenie postępowania egzekucyjnego. Nie rozstrzygnął jednakże kwestii unieważnienia tytułu egzekucyjnego.

13. 25 lutego 1997 r. Sąd Rejonowy ukarał drugą stronę postępowania grzywną za odmowę skarżącemu i jego siostrze dostępu do mieszkania. 18 kwietnia 1997 r. Prokurator Rejonowy w Kościanie wniósł zażalenie podkreślając, że kara była zbyt niska, ponieważ strona ta była już bez rezultatów karana podobnymi karami.

14. 5 czerwca 1997 r. skarżący wezwali komornika do podjęcia czynności zmierzających do eksmisji. 9 czerwca 1997 r. zwrócili się do Sądu Rejonowego z żądaniem zwrotu akt komornikowi, aby ten mógł prowadzić postępowanie egzekucyjne.

15. 27 października 1997 r. komornik podjął decyzję o eksmisji drugiej strony postępowania ze spornych pomieszczeń. Termin eksmisji wyznaczył na 27 listopada 1997 r.

16. 25 listopada 1997 r. na wniosek byłej żony skarżącego i jej syna Sąd Rejonowy zniósł termin czynności komornika wyznaczonej na 27 listopada 1997 r. Wnioskodawcy powołali się na fakt, że złożyli wniosek o zwolnienie z kosztów sądowych oraz skargę na czynności komornika, które nie zostały dotychczas rozpatrzone.

17. 26 listopada 1997 r. skarżący zaskarżyli to zarządzenie, ale ich odwołanie zostało odrzucone postanowieniem sądu jako niedopuszczalne przez prawo.

18. 6 kwietnia 1998 r. skarżący zażądali od Sądu Wojewódzkiego w Poznaniu zwrotu akt sprawy komornikowi Sądu Rejonowego, aby mógł on prowadzić egzekucję.

19. 28 lipca 1998 r. Sąd Rejonowy oddalił skargę na czynności komornika złożoną przez drugą stronę postępowania.

20. 21 października 1998 r. Sąd Rejonowy oddalił wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w odniesieniu do wniosku złożonego przez byłą żonę skarżącego i jej syna o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego wydanego na podstawie wyroku z 19 maja 1996 r. Sąd stwierdził, biorąc pod uwagę wysokość ich zarobków, że byli w stanie ponieść koszty w wysokości 15 złotych. Decyzja ta została utrzymana w mocy postanowieniem z 25 stycznia 1999 r.

21. 19 maja 1999 r. Sąd Rejonowy w Kościanie oddalił pozew o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego wydanego na podstawie wyroku z 19 maja 1996 r.

22. 26 maja 1999 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił w części apelację skarżących od wyroku z 24 października 1996 r., w którym Sąd Wojewódzki stwierdził nieważność umowy darowizny z 1990 r., na mocy której skarżący nabyli prawa do własności. Unieważnienie darowizny potwierdziło prawa byłej żony skarżącego i jej syna do części majątku spornego.

23. 3 grudnia 1999 r. Sąd Najwyższy oddalił kasację.

24. 17 sierpnia 1999 r. była żona skarżącego oraz jej syn złożyli wniosek o zawieszenie postępowania egzekucyjnego. Wniosek ten został oddalony 11 maja 2000 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu 6 grudnia 2000 r. oddalił ich zażalenie na to postanowienie.

25. 13 listopada 2001 r. skarżący wezwali komornika do przeprowadzenia eksmisji. 12 listopada 2001 r. Sąd Rejonowy w Kościanie oddalił kolejny wniosek byłej żony skarżącego i jej syna o zawieszenie postępowania.

26. Termin wykonania eksmisji komornik wyznaczył na 10 lipca 2003 r. W odpowiedzi na te działania druga strona postępowania złożyła skargę na czynności komornika. 8 lipca 2003 r. Sąd Rejonowy w Kościanie wstrzymał wykonanie tych czynności z powodu konieczności rozpatrzenia złożonej skargi. To orzeczenie sądu zostało utrzymane w mocy 10 lipca 2003 r. postanowieniem sądu odwoławczego.

27. 18 grudnia 2003 r. komornik dokonał eksmisji osób trzecich ze spornego lokalu.

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 6 § 1 KONWENCJI

28. Skarżący zarzucali, że długość postępowania egzekucyjnego pozostawała w sprzeczności z wymogiem „rozsądnego terminu” przewidzianego w artykule 6 § 1 Konwencji, który w omawianym zakresie brzmi następująco:

„Przy rozstrzyganiu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym..., każdy ma prawo do... rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez... sąd...”.

29. Rząd sprzeciwił się takiemu stwierdzeniu.

30. Okres podlegający rozpatrzeniu rozpoczął się 2 lipca 1996 r. wnioskiem skarżących do komornika, aby podjął postępowanie w celu wykonania orzeczenia z 19 maja 1995 r. Sądu Rejonowego w Kościanie i zakończył się 18 grudnia 2003 r. eksmisją osób trzecich ze spornego lokalu. Trwał więc około 7 lat i 5 miesięcy.

A. Dopuszczalność

31. Trybunał zauważa, że skarga nie jest oczywiście nieuzasadniona w rozumieniu artykułu 35 § 3 Konwencji. Ponadto zauważa, że nie jest ona niedopuszczalna z jakichkolwiek innych powodów. Dlatego też Trybunał uznaje skargę za dopuszczalną.

B. Przedmiot skargi

32. Trybunał przypomina, że rozsądna długość trwania postępowania musi być oceniona w świetle szczególnych okoliczności sprawy i z uwzględnieniem kryteriów ustalonych w orzecznictwie Trybunału, w szczególności stopnia skomplikowania sprawy, postępowania skarżącego i właściwych władz oraz wagi postępowania dla skarżącego (patrz m.in. wyrok *Frydlender przeciwko Francji* [WI], nr 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

33. Trybunał podkreśla także, że zgodnie z orzecznictwem prawo do sądu byłoby iluzoryczne, jeżeli wewnętrzny system prawa państwa – strony zezwalałyby na to, że ostateczne orzeczenie końcowe byłoby nieskuteczne ze szkodą dla jednej ze stron. Wykonanie orzeczenia powinno być więc postrzegane jako element integralny „postępowania” w rozumieniu artykułu 6 (patrz wyrok *Immobiliare Saffi przeciwko Włochom* [WI], nr 22774/93, § 63 in fine, CEDH 1999-V).

34. Rząd przyznał, że sprawa nie była wyjątkowo skomplikowana.

35. Skarżący nie wypowiedzieli się w tej kwestii.

36. Rząd utrzymywał, że skarżący nie przyczynili się do przedłużenia trwania postępowania. Odpowiedzialność za opóźnienia ponosiła druga strona postępowania, która systematycznie składała skargi na czynności komornika odpowiedzialnego za przeprowadzenie postępowania egzekucyjnego oraz odwoływała się od wszelkich podjętych czynności.

37. Skarżący uważali, że nie przyczynili się do przedłużenia trwania postępowania.

38. Rząd uważał, że władze postępowały w sprawie z należytą starannością. Uznając, że doszło do pewnych opóźnień w przebiegu postępowania, Rząd utrzymywał, że winy za nie nie można przypisać władzom. Jego zdaniem były one rezultatem działań drugiej strony postępowania, która mimo iż miała prawo wykonywać swoje uprawnienia procesowe, powinna zdawać sobie sprawę, że przedłużyła to postępowanie.

39. Skarżący uważali, że władze nie dołożyły należytej staranności przy rozpatrywaniu sprawy.

40. Ponieważ strony zgodne są co do tego, że sprawa nie była skomplikowana, Trybunał nie widzi potrzeby wypowiedzania się w tej kwestii.

41. Stwierdza ponadto, że nie wydaje się, by skarżący przyczynili się do przedłużenia postępowania.

42. Co do postępowania władz sądowych Trybunał nie może zaakceptować opóźnienia w wykonaniu orzeczenia sądu wynoszącego około siedmiu lat i pięciu miesięcy. Powstrzymując się w ciągu tak długiego czasu od podjęcia środków koniecznych dla wykonania orzeczenia sądowego, władze krajowe całkowicie pozbawiły postanowienia artykułu 6 § 1 Konwencji skuteczności.

43. Trybunał przypomina, że artykuł 6 § 1 nakłada na państwa – strony obowiązek takiej organizacji ich systemu prawnego, by ich sądownictwo wypełniało wszelkie wymagania zawarte w tym artykule, w tym także obowiązek rozpatrywania spraw w rozsądnym terminie (patrz wyrok *Frydlender przeciwko Francji*, cytowany powyżej).

44. Doszło więc do przekroczenia rozsądnego terminu przy rozpatrywaniu sprawy, nastąpiło więc naruszenie artykułu 6 § 1.

II. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

45. Artykuł 41 Konwencji przewiduje:

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie”.

A. Szkoda

46. Skarżący domagali się 7 228 809 złotych oraz 2 869 200 złotych tytułem szkód materialnych. Ponadto domagali się 400 000 złotych za szkody niematerialne.

47. Rząd podkreślał, że nie istnieje związek przyczynowy pomiędzy doznaną szkodą materialną a rzekomym naruszeniem Konwencji. Odnosząc się do roszczeń skarżących za szkodę moralną, Rząd uznał, że były one wygórowane.

48. Trybunał nie dostrzega związku przyczynowego pomiędzy stwierdzonym naruszeniem a domniemaną szkodą materialną i odrzuca to roszczenie. Uznaje jednak, że skarżącym należy łącznie przyznać 5 000 EUR z tytułu szkód niematerialnych.

B. Koszty i wydatki

49. Skarżący domagali się, nie przedkładając jednak pokwitowań, 54 300 złotych tytułem zwrotu kosztów i wydatków.

50. Rząd twierdził, że suma ta była wygórowana.

51. Zgodnie z kryteriami ustalonymi w orzecznictwie, skarżący jest upoważniony do zwrotu kosztów i wydatków jedynie wtedy, jeżeli wykaże, że zostały one rzeczywiście poniesione oraz były konieczne i rozsądne co do kwoty. W niniejszej sprawie, uwzględniając posiadane informacje oraz powyższe kryteria, Trybunał oddała roszczenie dotyczące zwrotu poniesionych kosztów i wydatków.

C. Odsetki z tytułu zwłoki

52. Trybunał uważa, że odsetki z tytułu zwłoki w wypłacie zadośćuczynienia powinny być ustalone zgodnie z marginalną stopą procentową Europejskiego Banku Centralnego plus trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYŃ TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje*, że skarga jest dopuszczalna;
2. *Uznaje*, że doszło do naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji;
3. *Uznaje*, że
  - (a) pozwane państwo ma łącznie wypłacić skarżącym z tytułu szkód niematerialnych, w ciągu trzech miesięcy od dnia, kiedy wyrok stanie się prawomocny zgodnie z artykułem 44 § 2 Konwencji, 5000 EUR (pięć tysięcy euro), które będą przeliczone na walutę polską według kursu z dnia realizacji wyroku, plus jakikolwiek podatek, jaki może być pobrany;
  - (b) zwykłe odsetki według marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego plus trzy punkty procentowe będą płatne od tej sumy od wygaśnięcia powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty;
4. *Oddala* jednogłośnie pozostałą część żądania skarżących dotyczącą zadośćuczynienia.

Sporządzono w języku francuskim i obwieszczono pisemnie 27 lipca 2004 r., zgodnie z artykułem 77 § 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Michael O'BOYLE
Kancelarz Sekcji

Nicolas BRATZA
Przewodniczący